

Handreiking voor de

JAAARREKENING

Conform Richtlijn C2

**Een toelichting op de formats uit de Richtlijn C2
voor kleine fondsenwervende instellingen.**

Regels voor de jaarverslaggeving van goede doelen

De Raad voor de Jaarverslaggeving heeft speciaal voor goede doelen een richtlijn voor de jaarverslaggeving vastgesteld. Dat is de 'Richtlijn C2 voor kleine fondsenwervende instellingen.' Die richtlijn bestaat uit gedetailleerde regels en vind je [hier](#). Ook zijn er een aantal formats voor de jaarrekening. Deze handreiking gaat in op die formats. Dat doen we achtereenvolgens voor:

- De balans
- De staat van baten en lasten
- De resultaatverdeling

Op de pagina's hierna staan de formats voor deze onderdelen van de jaarrekening en een instructie bij onderdelen daarvan.

De balans

De balans is een overzicht van bezittingen en schulden van een organisatie. De som van alle activa (bezittingen) en de som van alle passiva (schulden) zijn altijd aan elkaar gelijk. Zo is de balans in evenwicht. De balans laat zien wat de organisatie bezit en hoe (en door wie) dat is gefinancierd.

De schulden bestaan uit twee groepen: vreemd vermogen (oftewel leningen) en eigen vermogen. Het eigen vermogen kun je zien als een 'schuld' aan de eigenaar. Bij bedrijven zijn de aandeelhouders de eigenaar. De schuld aan hen is dan de waarde van hun aandeel. Bovendien krijgen zij dividend uitgekeerd: een deel van de winst als beloning voor het kopen van een aandeel.

Goede doelen hebben geen aandeelhouders, maar gevers. Zij kochten geen aandelen, maar een belofte. De 'schuld' aan gevers is de maatschappelijke impact die het goede doel belooft: maakt het goede doel de beloofde impact waar? Om die belofte waar te maken houdt het goede doel reserves aan. Reserves voor toekomstige uitgaven aan de doelstelling. En reserves om de organisatie draaiende te houden en te zorgen dat het huis intern op orde is.

De staat van baten en lasten

De staat van baten en lasten is een overzicht van alle opbrengsten en alle kosten in één boekjaar. De opbrengsten noemen we baten, de kosten zijn de lasten. De werkelijke baten en lasten worden vergeleken met de geplande baten en lasten (de begroting) en met de werkelijke baten en lasten van vorig jaar.

Voor goede doelen zijn een aantal specifieke aandachtspunten:

1. De baten zijn geen omzet, maar voor een groot deel giften uit fondsenwerving. De baten laten zien wie de gever was.
2. De lasten worden verdeeld in drie hoofdcategorieën: bestedingen aan de doelstelling (het hoofdoel, de droom van een betere wereld waar het goede doel voor staat), de kosten van fondsenwerving en de kosten van beheer & administratie.
3. Financiële baten en lasten worden apart vermeld, na het saldo van baten en lasten.
4. Na de financiële baten en lasten volgt een eindresultaat: een positief saldo (overschot) of een negatief saldo (tekort). Dat resultaat wordt verdeeld over of onttrokken uit de reserves en fondsen, dit blijkt uit de resultaatverdeling.

De resultaatverdeling

De resultaatverdeling is de verdeling van het saldo van baten en lasten. In een overzicht wordt weergegeven welke toevoegingen en onttrekkingen er worden gedaan aan de verschillende reserves en fondsen. Het onderscheid tussen reserves en fondsen is als volgt: het doel van een reserve wordt vastgesteld door het bestuur van de organisatie, het doel van een fonds wordt bepaald door de gever.

	31 december	31 december vorig jaar
Activa		
- Immateriële vaste activa
- Materiële vaste activa
- Financiële vaste activa
Som van de vaste activa

Vaste activa zijn bezittingen die niet snel in geld om te zetten zijn. Denk aan: een pand of een voertuig (=materiële), een patent of eigen software (=immateriële), of een (deel van) de eigendom van een andere organisatie (=financiële vaste activa).

- Voorraden
- Vorderingen en overlopende activa
- Effecten
- Liquide middelen
Som van de vlottende activa

Vorderingen zijn schulden van iemand anders bij jou (je kunt ze invorderen). Overlopende activa zijn o.a. vooruitbetaalde bedragen.

Effecten zijn beleggingen in bijvoorbeeld aandelen en obligaties. Liquide middelen zijn alle vormen van geld. Dus contant, of op de bank en ook een rekening van een betaalprovider zoals voor Ideal of Paypal.

Totaal

Passiva

Reserves en fondsen		
- Bestemmingsreserve 1
- Bestemmingsreserve 2
- overige reserve
Som van de reserves

Het doel van een reserve wordt bepaald door het bestuur. Het doel van een fonds wordt bepaald door de gever.

- bestemmingsfonds 1
- bestemmingsfonds 2
Som van de fondsen

Totaal reserves en fondsen
Vorzieningen

Een voorziening wordt gebruikt als:
1. het bestuur zeker weet dat in de toekomst kosten komen en
2. nog niet zeker is hoe hoog die specifieke kosten zullen zijn.

Langlopende schulden
Kortlopende schulden

Kortlopende schulden moeten worden afgelost binnen één jaar.

Totaal

Natuurlijk is de balans in evenwicht: het totaal van de activa (de bezittingen) is gelijk aan het totaal van de passiva (de schulden).

	Werkelijk	Begroot	Werkelijk vorig jaar
Baten			
- Baten van particulieren
- Baten van bedrijven
- Baten van loterijorganisaties
- Baten van subsidies van overheden
- Baten van verbonden (internationale) organisaties
- Baten van andere organisaties zonder winststreven
Som van de geworven baten
- Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten
- Overige baten
Som van de baten
<p>De baten uit fondsenwerving worden uitgesplitst naar herkomst. Zo wordt duidelijk wie ze gaf.</p> 			
Lasten			
<p>Gevers willen graag weten hoeveel geld aan het hoofddoel werd besteed. De uitsplitsing naar verschillende doelstellingen helpt ons een preciezer Erkenningspaspoort te maken. Zo krijgt de gever nog meer inzicht.</p> 			
Besteed aan doelstellingen			
- Doelstelling A
- Doelstelling B
- Doelstelling C
Som van de lasten			
<p>Gevers willen ook weten hoeveel geld aan andere zaken werd besteed. Daarom worden de wervingskosten en de kosten voor beheer & administratie apart benoemd.</p> 			
Wervingskosten			
Kosten beheer & administratie			
Som van de lasten			
Saldo voor financiële baten en lasten			
Saldo financiële baten en lasten			
<p>Financiële baten en lasten zijn bijvoorbeeld rente, een beleggingsresultaat of valutaverschillen. Ze staan meestal los van de kernwerkzaamheden van goede doelen. Daarom staan ze apart.</p> 			
Saldo van baten en lasten			
<p>Dit is het eindresultaat. Dat wordt verdeeld over de reserves en fondsen via de resultaatverdeling.</p> 			

Het saldo van baten en lasten wordt verdeeld over de reserves en fondsen.
Een positief resultaat wordt toegevoegd aan reserves en fondsen.
Een verlies wordt onttrokken aan reserves en fondsen als negatief bedrag.

Saldo van baten en lasten

NB. Dit is het eindresultaat van de vorige pagina

Werkelijk	Begroot	Werkelijk vorig jaar
_____	_____	_____
...

Bestemming saldo van baten en lasten

Toevoeging of onttrekking aan:

- Algemene reserve
- Bestemmingsreserve
- Bestemmingsfonds
	_____	_____	_____

Som van de reserves en fondsen

...
-----	-----	-----

LET OP! De som van alle toevoegingen en onttrekkingen is altijd gelijk aan het saldo van baten en lasten.

Hieronder en op de volgende bladzijde geven we een voorbeeld van de resultaatverdeling, stap voor stap.

Een voorbeeld van de resultaatverdeling – stichting Sonnemans

Stichting Sonnemans is een goed doel uit Noord-Holland en organiseert buitenactiviteiten voor senioren. In 2021 besluit het bestuur om het jaar daarop een evenement te organiseren in het kader van de doelstelling. Met ongeveer 1800 bejaarden, één voor ieder zonuur in 2021, vragen zij op het Malieveld aandacht van de politiek voor buitenzijn, ter bevordering van de natuurlijke aanmaak van vitamine D. Het evenement krijgt de pakkende titel 'Sonne man!' Er wordt gehoopt op een stralende dag in mei.

Het resultaat van 2021

Stichting Sonnemans had in 2021 een uitzonderlijk resultaat, met name dankzij de fondsenwervingscampagne voor het event 'Sonne man!'

- 2021 kende een positief saldo van baten en lasten (een overschot) van € 36.332.
- Een vermogende donateur deed een gift à € 15.000, speciaal voor het evenement van volgende jaar. Die gift kan pas in 2022 aan deze bestemming worden besteed. Conform de afspraken met de gever wordt deze toegevoegd aan bestemmingsfonds 'Sonne Man!'
- Het bestuur besluit om € 20.000 van het overschot apart te houden en te reserveren voor 'Sonne Man!' Dit bedrag wordt toegewezen aan de bestemmingsreserve 'Sonne Man!'
- Na deze toevoegingen aan de reserves en fondsen is het resterende overschot €1.332 (36.332 - 15.000 - 20.000). Het bestuur besluit dit toe te voegen aan de algemene reserve.
- Het totaal van de toevoegingen aan de reserves en fondsen is zo € 36.332. Dat is gelijk aan het saldo van baten en lasten (het overschot) van € 36.332 (zie A).

Het verschil tussen een reserve en een fonds?
Het doel van een reserve wordt bepaald door het bestuur.
Het doel van een fonds wordt bepaald door de gever.

De begroting voor 2022

Het bestuur van Sonnemans maakt normaal gesproken een 'nul begroting'. Het saldo van baten en lasten is dan nul: de begrote totale baten zijn dan gelijk aan de begrote totale lasten.

- F) Het bestuur besluit om in 2022 de gereserveerde gelden voor het evenement 'Sonne Man!' à € 35.000 te gaan uitgeven. Het bestuur begroot daarom een negatief saldo van baten en lasten (een tekort) à € 35.000.
- G) Ter dekking van dit tekort zal € 15.000 worden onttrokken aan het bestemmingsfonds 'Sonne Man!' Zo wordt de grote gift die vorig jaar voor deze bestemming werd ontvangen besteed conform de afspraken met de gever.
- H) De overige € 20.000 die nodig is voor het evenement besluit het bestuur te onttrekken aan de bestemmingsreserve 'Sonne Man!'
- I) Er worden geen toevoegingen of onttrekkingen aan de algemene reserve begroot.
- J) Het totaal van de onttrekkingen aan de reserves en fondsen is zo € 35.000. Dat is gelijk aan het begrote saldo van baten en lasten (het tekort) van € -35.000 (zie F).

De realisatie van 2022

In 2022 werd 'Sonne Man!' gerealiseerd. Op een stralende lentedag duwden vrijwilligers de rolstoelen van 1799 ouden van dagen het Malieveld op. Samen speelden ze spellen voor jong en oud in de lentezon en hadden plezier. De media deden verslag en de politiek had de aandacht. 'Sonne man!' was een succes.

- K) Eind 2022 bleek het werkelijke saldo van baten en lasten € -34.066. Dat is € 944 positiever dan begroot. De penningmeester weet te vertellen dat een deel daarvan te danken is aan een meevaller à € 500 in de realisatie van evenement 'Sonne Man!'. De overige € 444 (944 - 500) is een goed fondsenwervingsresultaat als gevolg van alle aandacht die stichting Sonnemans kreeg.
- L) Conform begrotingen de afspraken met de gever word € 15.000 van de lasten van het evenement onttrokken aan het bestemmingsfonds 'Sonne Man!'
- M) Het bestuur besluit de overige lasten van 'Sonne Man!' à € 19.500 (34.500 - 15.000) te onttrekken aan de bestemmingsreserve 'Sonne Man!'. Het bestuur besluit ook de overgebleven € 500 (20.000 - 19.500) van die bestemmingsreserve te laten vrijvallen (opnieuw te verdelen).
- N) Het bestuur besluit deze vrijgevallen € 500 uit de bestemmingsreserve (zie J) wordt samen met het fondsenwervingsresultaat à € 444 (zie K) toegevoegd aan de algemene reserve. Deze neemt toe met € 944 (500+444).
- O) Het totaal van de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en fondsen is zo € -34.066. Dat is gelijk aan het saldo van baten en lasten (het tekort) van € -34.066 (zie K)

Let op! Reserves en fondsen mogen alleen worden gewijzigd om het saldo van baten en lasten te verwerken. Directe mutaties van reserves en fondsen zijn niet toegestaan. Een heel enkele keer mag het wel, in situaties die specifiek in de Richtlijn C2 zijn beschreven. Als u twijfelt of dat van toepassing is, neem contact met ons op.

Een voorbeeld: Resultaatverdeling 2022 van stichting Sonnemans

	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021
Saldo van baten en lasten			
Overschot of tekort	K € -34.066	F € -35.000	A € 36.332
Bestemming saldo van baten en lasten			
Toevoeging of onttrekking aan:			
- Algemene reserve	N € 944	I € 0	D € 1.112
- Bestemmingsreserve 'Sonne Man!'	M € -20.000	H € -20.000	C € 20.000
- Bestemmingsfonds 'Sonne man!'	L € -15.000	G € -15.000	B € 15.000
Som van de reserves en fondsen	€ -34.066	J € -35.000	€ 36.332